

Taustatietoa ja ajankohtaista 12/22 työelämän kehittämisestä hyvinvointialueiden kehittämisjaokselle

Koonnut Niilo Hakonen

Yhteistoiminnallinen työelämän kehittäminen

Yhdessä kehittäminen – se että johto, esihenkilöt ja henkilöstö kehittävät yhdessä – on yksi vaikuttavista tavoista vastata julkisen työn haasteisiin ja muutoksiin. Yhteistoiminnallista kehittämistä tarvitaan, kun samanaikaisesti on huolehdittava palvelujen saatavuudesta, kehitettävä toimintaa, onnistuttava muutoksissa ja huolehdittava henkilöstön hyvinvoinnista. Työmarkkinaosapuolet tekevät yhteistoiminnallista työelämän kehittämistä valtakunnan tasolla.

Hyvinvointialueiden kehittämisjaoksen toiminta käynnistyy

Hyvinvointialueiden kehittämisjaos toimii hyvinvointialueiden asiantuntijana työelämän kehittämisessä. Jaokseen on kutsuttu johdon ja henkilöstön edustajia.

Kehittämisjaoksen ensimmäinen oma kokous pidetään 18.1. klo 14–17 Kuntatalolla puheenjohtaja Taina Niirasen johdolla. Ohjelmassa on esittäytyminen ja työpajatyöskentelyä kehittämisjaoksen tehtävistä, tavoitteista ja toimintatavoista hyvinvointialueiden alkutaipaleella. Tapaamisesta on laitettu erillinen kalenterikutsu.

Kehittämisjaoksen tehtävänä on:

1. Nostaa esille työpaikoilla havaittuja kehittämistarpeita
2. Tehdä niihin liittyviä kehittämisalotteita
3. Toimia asiantuntijoina toimialojensa työelämän kehittämisen hankkeiden valmistelussa
4. Mahdollisuus osallistua yhteishankkeiden toteutukseen
5. Edistää toimintatapojen uudistamista ja yhteistoiminnallista kehittämistä omassa organisaatiossaan
6. Edistää hyvän julkisen työn ja kehittämistyön näkyväksi tekemistä
7. Parantaa hyvinvointialueiden vetovoimaisuutta, työnantajamielikuvaa ja työntekijäkokemusta

Kunta-alalla toimii vastaava kehittämisjaos, jonka puheenjohtaja on Jyväskylän kaupungin henkilöstöjohtaja Arja Aroheinä.

Hyvinvointialueiden työolotutkimusseminaari, johon jaoksen jäsenet oli kutsuttu osallistumaan joko paikan päällä Kuntatalolla tai etäyhteyksin, pidettiin 19.12.2022. Jaoksen jäsenistä pääluottamusmies Nikolai Rintala ja henkilöstöjohtaja Monica Hostio Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymästä osallistuivat tutkimusseminaarin paneelikeskusteluun yhdessä tutkimusprofessori Jari Hakasen kanssa. Tutkimusseminaari onnistui tähän asti saadun palautteen perusteella todella hyvin. Esityksistä on tulossa myöhemmin tallenteet kaikille kiinnostuneille.

Seuraavaan on koottu kehittämisjaksen jäsenille taustatiedoksi esimerkkejä yhteistoiminnallisesta työelämän kehittämisestä ja joistain siihen liittyvistä ajankohtaisista asioista.

Etsi kehittämistekoja, inspiroidu ja ota mallia

Tekojen torilla löydät kehittämistekoa erilaisilta kuntaryöryhiltä. Tutustu toimialueittain kehittämiseen tai etä kehittämiseen ja tekojen enää.

Kehittämistekojen hakeminen on helppoa. Voit etsiä ja hakea niitä 1) kuntaryöryksestä, 2) vapailla ideoilla, 3) toimialueittain, 4) teemoittain sekä 5) asiantuntijoiden saat kaikki kehittämistekot näkyviin klikkaamalla yllä olevaa kehittämistekojen sukumäätä.

Tekoa on kehitetty myös toimialueittain. [Tee 10-20 idealla teko ja tekojen julkaisusivu](#), jossa esitellään tarkemmin kehittämistä erilaisilla kuntaryöryillä ja työryhmien näkökulmasta.

1. Valitse sanahaku:

Kirjoita hakusana

2. Kehittämistekojen kunnat:

Kirjoita kunnan nimi

3. Kehittämistekojen teemat:

Ihminen ja työelämä

Luontainen ja yhteisöllisyys

Työllisyys, työssäkäynti ja työterveys

Osaaminen

Osaamisen työelämän sopeuttaminen

4. Kehittämistekojen toimialueet:

Opetus ja kasvatus

Kulttuuri ja vapaa-aika

Elämäntapa ja terveys

Järjestö, hallinto ja palvelut

Pää- ja palvelutuotanto

Asuminen, liikenne ja infrastruktuuri

Sosiaali- ja hyvinvointipalvelut

Keskus- ja palvelukeskukset

Puhdas- ja ympäristöpalvelut

Energia ja vesi

Keskus- ja palvelukeskukset

Keskus- ja palvelukeskukset

Tarkenna hakua - ota hakusuoja

Esimerkkejä työelämän kehittämisestä

- **TERVEYSKYLÄ FI-** yhdessä parhaiden asiantuntijoiden ja asiakkaiden kanssa laadittu
- **Robotiikka Riihimäki** - varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin perustuvaa robotiikkaopetusta päiväkodista lukion loppuun saakka
- 100 tekoa varkauteistaisten hyväksi – ne löytyvät netistä
- Tekojen Torilla yli tuhat kehittämistekoa ja kiinnostavaa ratkaisua (<https://www.kuntatyö2030.fi/tekojen-tori>)

Kaikki kehittäminen ei ole yhteistoiminnallista

Yhdessä tekeminen ja yhdessä kehittäminen sopivat moneen asiaan. Aina ei kuitenkaan ole kysymys kehittämisestä eikä kaikki kehittäminen ole yhteistoiminnallista. Esimerkiksi työehtoihin ja palkkoihin liittyvät kansalliset edunvalvontakysymykset käsitellään omista neuvotteluryhmissään.

Lait, asetukset jne. Julkisia organisaatioita ohjataan monin tavoin. Hyvinvointialueen omat poliittiset ja strategiset päätökset, johtaminen ja kehittämisen kulttuuri muodostavat kuitenkin raamit sille, mitä on tarpeen ja mahdollista kehittää.

Kehittämisen kulttuuri on yleistynyt kunta-alalla. Esimerkiksi 2000-luvulla niiden työntekijöiden osuus, jotka arvioivat hyväksi mahdollisuutensa osallistua työpaikan toiminnan kehittämiseen, on kaksinkertaistunut noin 60 prosenttiin työ- ja elinkeinoministeriön Työolobarometrissa.

Työelämän kehittämisen lähtökohtana työpaikkojen tarpeet

Työelämän kehittämisen ohjelmien ja toimenpiteiden lähtökohtana on, että ne vastaavat työpaikkojen ja henkilöstön tarpeisiin. Tavoitteena on, että ohjelmien tarjonnasta löytyy hyödyllisiä palveluja, kiinnostavia ratkaisuja ja kumppaneita oman kehittämistyön tueksi, ja että mukaan pääsee matalalla kynnyksellä. Mikäli tarjolla on sopiva rahoitus ja tarve, työmarkkinaosapuolet voivat yhdessä käynnistää työelämän kehittämisen toimenpiteitä ja ohjelmia.

Kunteko-ohjelma tavoitti vuosina 2015 – 2020 yli 240 kuntaorganisaatiota

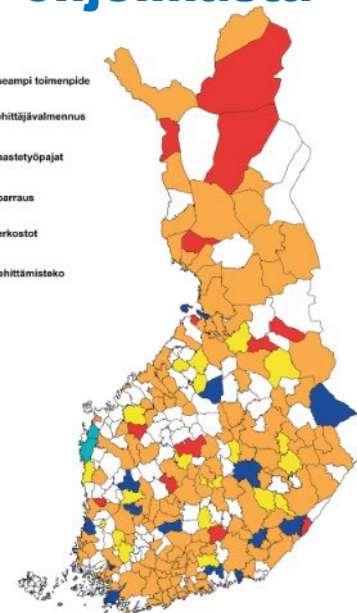
Työmarkkinaosapuolten yhdessä käynnistämä kehittämisohjelma Kunteko 2015 – 2020 oli yksi suurimmista toimialueohjelmista Suomessa, ohjelmaan osallistui yli 240 kuntaorganisaatiota, joukossa myös paljon sote- ja pela-yksiköitä. Ohjelmasta julkaistiin kiinnostava loppuraportti (https://www.kuntatyö2030.fi/sites/default/files/kunteko2020-loppuraportti_verkkoon.pdf).

Havainnointia päättyneestä Kunteko-ohjelmasta

- Hyvää kuntatyötä ja hyvää kehittämistyötä tehdään valtavasti joka puolella Suomea.
- Kehittämisen kulttuuri on yleistynyt kuntaorganisaatioissa. Joskus tarvitaan vain kevyt tuoppaus, lupa kehittää ja sille johdon ja päättäjien tuki.
- 97 % samaa mieltä: Kokeneen kuntakehittäjän sparraus vaikutti kehittämistyömme liikkeellelähtoon ja/taasuuntaamiseen

- Useampi toimenpide
- Kehittäjävalmennus
- Haastetyöpajat
- Sparraus
- Verkostot
- Kehittämisteko

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Kuntatyö2030-ohjelman nimi vaihtuu ja ohjelmassa valmistaudutaan rahoitushakuihin

Vuodesta 2020 saakka KT on yhdessä pääsopijajärjestöjen kanssa rakentanut Kuntatyö2030-ohjelmakokonaisuutta. Hyvinvointialueiden käynnistymisen jälkeen ohjelma kattaa sekä kuntatyön että hyvinvointialueuetyön. Tästä syystä myös ohjelman nimi muuttuu. Tavoitteena on, että ohjelma jatkuisi vuoteen 2030 saakka sopivien rahoitusmahdollisuuksien avautuessa.

Haasteena kehittämisrahoituksen niukkuus ja määräaikaisuus

Määrätietoinen toiminnan ja toimintatapojen kehittäminen on keskeinen keino parantaa julkisten palvelujen vaikuttavuutta ja laatua sekä julkisen talouden kestävyyttä. Lyhytkestoinen ja vain ajoittain haettavissa oleva hankerahoitus tai muutostuki ei useinkaan vastaa kovin hyvin työpaikkojen ja alan tarpeita. Viime vuosina kunta-ala ei ole ollut innovaatiotukien piirissä. Poikkeuksen tästä ovat muodostaneet yliopistosairaalat. Alalta on puuttunut myös Valtiokonttorin työelämäpalveluiden kaltainen valtion virastoille suunnattu pysyvä kehittämisrahoitus ja -tuki.

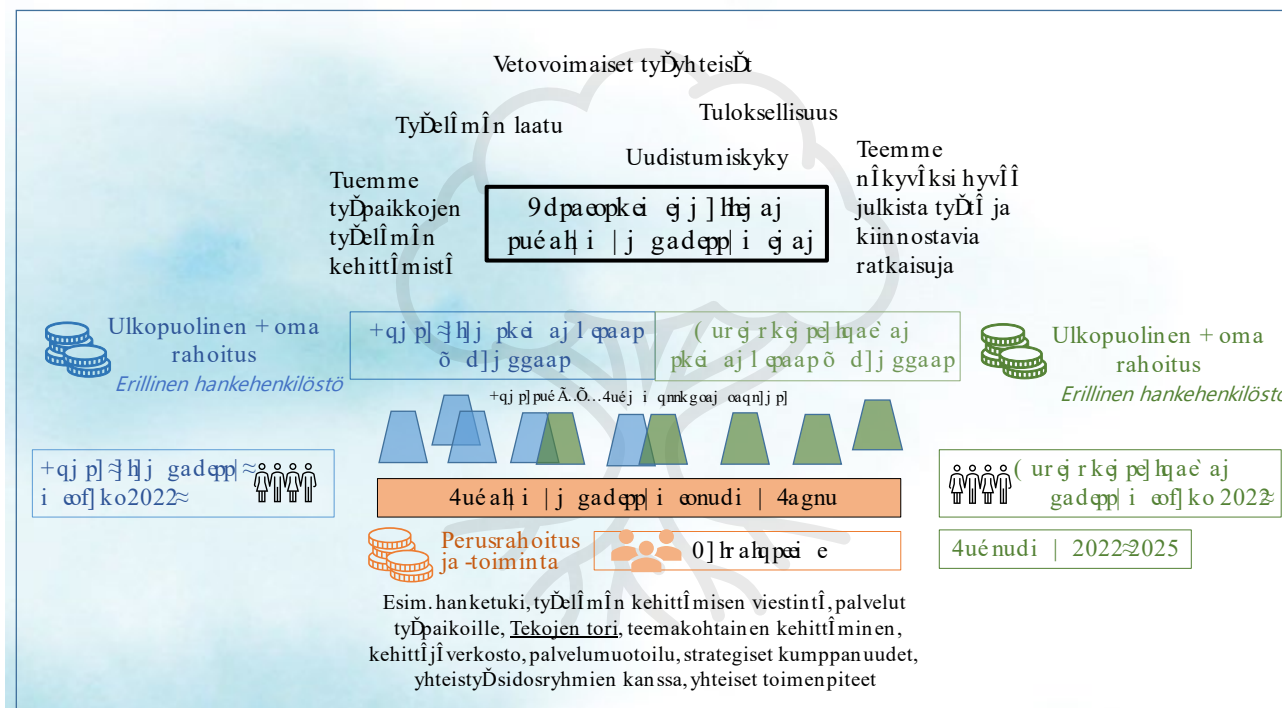

Työelämän kehittäminen julkisilla aloilla on

1. Yhdessä kehittämistä: henkilöstö, esimiehet ja johto kehittävät yhdessä. Kaikki kehittävät
 2. Ehkä kestävin tapa vastata työn murroksen, ilmastonmuutoksen väestörakenteenmuutosten, talouden muutosten, työvoimapulan ja Ukrainan sodan aiheuttamiin haasteisiin
 3. Tuottavuutta, tuloksellisuutta, palvelujen vaikuttavuutta, työhyvinvointia, palvelujen ja työelämän laatua
 4. Hyvän julkisen työn ja kehittämistyön näkyväksi tekemistä, toisilta oppimista
- Työn ja teknologian murroksessa tarvitaan aiempaa suurempaa panostusta kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan
 - Tavoitteena monipuolinen ja vahva tuki kunta- ja hyvinvointialue työpaikkojen oman kehittämistyön onnistumiselle.

Työelämän kehittämisryhmä Tekry

Viime vuosina kunta-alan työmarkkinaosapuolet ovat järjestelmällisesti parantaneet valmiuttaan toteuttaa ja koordinoita laajempia työelämän kehittämisohjelmia. Vuonna 2019 KT ja pääsopijajärjestöt perustivat pääneuvotteluryhmän alaisuuteen pysyvän työelämän kehittämisryhmän Tekryn. Kehittämisryhmän puheenjohtajana toimii KT:n Anna Kukka ja varapuheenjohtajana Sote ry:n Eija Kempainen. Työmarkkinaosapuolet pitävät tärkeänä yhteistyötä ministeriöiden kanssa pysyväisluonteisen rahoituksen turvaamiseksi kunta- ja hyvinvointialojen kehittämis- ja innovaatiotoiminnalle.

Työelämän kehittämisen palvelutiimin toiminta käynnistyy vuoden vaihteessa

Vuoden 2023 alussa käynnistetään työelämän kehittämisen palvelutiimi (3 htv), jonka toimintaa työmarkkinaosapuolet rahoittavat yhdessä. Sen toimintaa ovat muun muassa työelämän kehittämisen viestintä, palvelut työpaikoille, Tekojen tori, teemakohtainen kehittäminen, kehittäjäverkosto, palvelumuotoilu ja tuki ulkopuolisella rahoituksella toteutettaville toimenpiteille ja hankkeille.

Työelämän kehittämisen palvelut löytyvät verkosta

Yhteistoiminnallisen työelämän kehittämisen palvelut, uutiset ja toisten organisaatioiden kiinnostavat ratkaisut löytyvät kattavasti täältä: <https://www.kuntatyo2030.fi>. Sivustolle on koottu yksittäiselle työntekijälle neuvoja ja työkaluja oman työn kehittämiseen ja kuormituksen hallintaan, sekä työyhteisöille, esihenkilöille ja organisaatioille vihjeitä ja palveluja oman kehittämistyön tueksi. Mahdollista on myös tulla mukaan kehittämään yhdessä toisten kanssa, lukea ja kuunnella toisten organisaatioiden kokemuksia kehittämisestä. Vuonna 2023 koko sivuston nimi muutetaan **Tekojen toriksi**, jotta se voisi jatkossa palvella sekä kunta- että hyvinvointialueorganisaatioita.

Kerro kehittämisteko

Hae tekoja

TOP10-20 kiinnostavat ratkaisut

Tekojen torille tehdään maailman parasta julkista työtä näkyväksi

Tekojen torin ydin on portaali, jolla tehdään maailman parasta julkista työtä ja kiinnostavia ratkaisuja näkyviksi. Äänessä ovat työpaikat ja kehittäjät itse. Syksyllä 2022 ylitettiin tuhannen kehittämisteon raja. Työpaikoille portaali on maksuton ja helppokäyttöinen tapa kertoa oman organisaation s ja inspiroitua siitä, mitä toiset ovat tehneet.

Missä on Suomen kekseliäin hyvinvointialueorganisaatio?

Tekojen torille viime vuosina ilmoitetut kehittämisteot ovat olleet mukana kilpailussa, jonka palkinnot eri sarjoissa on jaettu vuoden loppuksi työelämän kehittämisen gaalassa. Kehittämistekoja voivat ilmoittaa kunnat, kuntayhtymät, hyvinvointialueet ja hyvinvointialueyhtymät sekä niiden yksiköt ja työyhteisöt. Vuonna 2022 Suomen kekseliäimmän kuntaorganisaation tittelin voitti Limingan kunta. Mistä löytyvät innostavimmat kehittämisteot ja kovimmat haastajat ensi vuonna?

Työturvallisuuskeskuksen hankkeet työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden parantamiseksi

Työturvallisuuskeskuksen Kuntaryhmä on työmarkkinaosapuolille yksi kanava edistää työhyvinvointia ja työsuojelua julkisilla työpaikoilla. Kuntaryhmällä on vuosittain käynnissä useita kehittämishankkeita, jotka ovat koskeneet myös sote- ja pela-toimialoja. Seuraavan sivun taulukossa on mainittu osa hankkeista.

Kuntaryhmän omat hankkeet	Työturvallisuuskeskuksen yhteishankkeita, joihin Kuntaryhmä osallistuu	
Julkisen alan työhyvinvointitutkimus (Keva)	Kuormitusvaaka-sovelluksen jatkokehitys	Psykososiaalisen kuormituksen hallinta
Julkisen alan työväkivalta ja sen uhka hallintaan	Maalittaminen - Somehäirintä ja maalittaminen työssä	Parempi sisäilma
Pelastustoimen työsuojeluopas	Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ergonomiaverkosto –Sotergo	Turvallisuuskumppani -hanke
Mielenterveys julkisella sektorilla	Toisen kotona tehtävä työ	EU-OSHA : Terveellinen työ – työn keventämisen keinot käyttöön

Uutta tekniikkaa ja uusia toimintatapoja

Onnistuminen digitalisaation ja uuden teknologian hyödyntämisessä on yhä enemmän kiinni toimintatapojen ja toimintakulttuurin uudistamisesta. Tarve henkilöstön osallistamiselle ja jatkuvalla vuoropuhelulle kasvaa. Digitalisaatio on ihmisiä – asiakkaita ja henkilöstöä – varten.

Työmarkkinakeskusjärjestöjen yhteinen julkaisu vuoropuhelun käymisestä työpaikoilla ja toimialoilla löytyy täältä: <https://www.kt.fi/uutiset-ja-tiedotteet/2022/digitalisaation-vaikutukset-tyopaikoilla>

Työn murros yhteisessä seurannassa vuodesta 2019

Työn muuttumista ja murrosta on seurattu kunta-alalla yhteistoiminnallisesti vuodesta 2019. Tiedätkö, mitä tuhat asiantuntijaa nosti merkittäviksi muutokseksi korona-aikana? Tai millaisia olivat asiantuntijoiden onnistumisen reseptit muutokseen eri ammattialoilla, esimerkiksi sairaaloissa tai vanhustalveissa? Seurannan tulokset on koottu sivustoille <https://www.kt.fi/tyon-murros> ja <https://www.kuntatyo2030.fi/kuntatyo-murroksessa-tallenteet>. Jatkossa työn murrosta seurataan sekä kunta-alalla että hyvinvointialueilla. Seuraava seurantakerros käynnistetään syksyllä 2023.

Mikä työssä on muuttunut? Mitä on suunnitteilla?

”Tulevaisuus on keskeisimmän, jos vain osaamme sen havaita”

Yli 20 seurattavaa aihetta, kuten Tarinoiden kirjastot, Sairaalat teknologian ja työn murroksessa, Maailman paras peruskoulu, Kehittyvä ja innovatiivinen kuntatyö

Minun vastauksiani ei vielä hyväksytä

Työn murroksen seuranta vuonna 2021

Keväällä 2021 työpajoihin osallistui 150 ja kyselyyn 1000 asiantuntijaa

Työn murroksen kuvaukset ammattialoilta ja teemoista

Kuvauksissa esillä myös koronan vaikutukset kuntatyöhön

Seurantakerrokset kahden vuoden välein

Tulokset löytyvät täältä: <https://www.kt.fi/tyon-murros>

KUNTATYÖ 2030
Työn murros

Kehittäjäverkosto käynnistettiin syksyllä 2022

Aamukahveja, alustuksia, webinaareja, vierailuja, yhteiskehittämistä, yhteisiä hankkeita... kenties tätä ja paljon muuta! Kuntatyö2030-ohjelma kutsuu kaikkia kiinnostuneita mukaan uuteen verkostoon, jossa opitaan toisilta, levitetään hyviä käytäntöjä, oivalletaan ja luodaan yhdessä julkisen työn tulevaisuutta. Tavoitteena on matalan kynnyksen kohtaamispaikka kunta- ja hyvinvointialueiden kehittämistehtävissä toimiville ja kehittämisestä kiinnostuneille. Lisätiedot ja ilmoittautumisohjeet löytyvät täältä:

<https://www.kuntatyö2030.fi/palvelut/kehittajaverkosto>

Työelämän kehittämisellä pitkät perinteet

Kunta-alan työmarkkinaosapuolet ovat jo vuosikymmenien ajan yhdessä kehittäneet työelämää ja tukeneet työpaikoilla tapahtuvaa kehittämistoimintaa. Lappeenranta-seminaarit olivat yksi ensimmäisiä yhteisiä toimenpiteitä yli 40 vuotta sitten. Julkisuudessa eniten näkyvyyttä ovat saaneet yksittäiset kehittämisohjelmat, tuloksellisuuden parantamiseen tähtäävät hankkeet sekä yleensä työhyvinvointiin liittyvä kehittäminen, jota tehdään laajalla rintamalla. Sote-uudistuksen jälkeen työelämän kehittäminen jatkuu sekä uusilla hyvinvointialueilla että kehittyvissä kunnissa.